

بسم الله الرحمن الرحيم

موضوعات پایان نامه‌ای مسجد کمیته علمی ستاد راهبری مساجد^۱

در راستای بدست دادن موضوعات مرتبط با مسجد، فهرستی از مباحث این موضوع را آماده کرده‌ایم که در گرایش‌های مختلف، به موضوع مسجد پرداخته شده است. و طلاب و دانشجویان و پژوهش‌گران می‌توانند بر مبنای علایق و سلیق خود، از میان آنها، مباحثی در موضوع مسجد را انتخاب بنمایند.

۱- مبانی (هستی‌شناسی) - رشته کلامی

۱-۱- نسبت مسجد با خالق (مسجد به عنوان تنها مکانی که اختصاص به خدا دارد و هیچ‌کسی حتی انبیاء حق حکومت بر آن را ندارد بلکه حق حکومت در آن بر دیگران را دارند)

۱-۲- نسبت مسجد با معصومین

۱-۲-۱- نسبت مسجد با انبیاء (حضرات آدم، ابراهیم، اسماعیل، داود، سلیمان، زکریا، یحیی، عیسی ع، حضرت محمد ص)

۱-۳-۲- نسبت مسجد با اوصیاء (سَدَّ الْأَبْوَابَ فِي الْمَسْجِدِ إِلَّا بَابَ عَلِيٍّ)

۱-۴- نسبت مسجد با بزرگان دینی (علما) داستان حضرت مریم، فاطمه بنت اسد،

۱-۵- نسبت مسجد با مردم (أول بيت للناس - مثابة للناس و أمناً)

۱-۵-۱- نسبت مسجد با مسلمین

۱-۵-۲- نسبت مسجد با کفار

۱-۵-۲-۱- نسبت مسجد با کفار غیر حربی

۱-۵-۲-۲- نسبت مسجد با کفار حربی (سَدَّ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ - سَدَّ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ - وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ)

^۱. تهیه و تنظیم: محمدرضا قرائتی، سید مرتضی موسوی.

۲- معارف - رشته معارف و اخلاق

۲-۱- نسبت مسجد با وقایع

۲-۱-۱- دحو الأرض

۲-۱-۲- آیات

۲-۱-۲-۱- سیل

۲-۱-۲-۲- زلزله

۲-۱-۲-۳- کسوف و خسوف

۲-۱-۲-۴- بحران ها

۲-۱-۲-۴-۱- بحران های مادی

۲-۱-۲-۴-۱-۱- بیماری ها (طاعون، وبا و کرونا)

۲-۱-۲-۴-۱-۲- فقر و قحطی

۲-۱-۲-۴-۱-۳- جنگ

۲-۱-۲-۴-۲- بحران های معنوی

۲-۱-۲-۴-۲-۱- تهاجم فرهنگی و رواج بی دینی در صحنه اجتماع

۲-۱-۲-۴-۲-۲- تهاجم فرهنگی و رواج بی دینی در افراد و خانواده

۲-۱-۲-۴-۲-۳- نا امنی و اغتشاش و هرج و مرج

۲-۲- نسبت مسجد با جغرافیا

۲-۲-۱- قبله

۲-۲-۲- مرکز حکومت های دینی

۲-۳- نسبت مسجد با تاریخ (دحو الأرض - اول بیت - أم القرى - اولین بنای شهرهای دینی)

۲-۴- ساختار رفتاری (عبادی و عرفانی) در مسجد

۱-۲-۴- آهنگ صوتی مسجد (آداب سکوت و سخن در مسجد)

۲-۲-۴- خدمت در مسجد (و عهدنا ای ابراهیم و اسماعیل أن طهرا بیتی للطائفین و القائمین و الركع السجود)

۳-۲-۴- مساوات افراد در مسجد (سواء العاکف فیہ والباد)

۴-۲-۴- پیروی از احکام خدا در مسجد (حتی پیامبر در سد الابواب تأکید می کند که دستور خداست مثل واتخذوا من

مقام ابراهیم مصلی)

۵-۲-۴- پیروی از امام صالح در جماعت

۳- احکام - رشته فقه

۱- ۳- احکام فقهی مرتبط با وقف مسجد

۱- ۱- ۳- گونه های وقف مسجد در فقه شیعه

۲- ۱- ۳- تفاوت وقف مسجد با بقیه موقوفات

۳- ۱- ۳- تغییر کاربری مسجد در ادوار مختلف و حکم وقف آن

۴- ۱- ۳- حکم وقف مسجد بلا استفاده در ادوار مختلف

۵- ۱- ۳- وقف مساجد طبقاتی (یک طبقه از یک ساختمان چندطبقه)

۶- ۱- ۳- وقف مسجد متحرک (مسجد در کشتی یا وسیله نقلیه)

۲- ۳- احکام مرتبط با ساختمان مسجد

۱-۲-۳- احکام اجزای اصلی ساختمان مسجد

۱-۱-۲-۳- احکام شبستان مسجد (شبستان اصلی و شبستان های فرعی)

۲-۱-۲-۳- احکام گنبد و سقف برای مسجد

۳-۱-۲-۳- احکام گلدسته و مناره برای مسجد

۴-۱-۲-۳- احکام صحن و حیاط مسجد

۵-۱-۲-۳- احکام ستونهای مسجد

۲-۲-۳- احکام قسمت‌های فرعی مسجد

۱-۲-۲-۳- احکام سرویس بهداشتی برای مسجد

۲-۲-۲-۳- احکام آبدار خانه و آشپزخانه مسجد

۳-۲-۲-۳- احکام دفتر مسجد و کتابخانه و پایگاه و ... در مسجد

۴-۲-۲-۳- احکام کفشداری مسجد

۳-۳-۳- احکام تزئین مسجد

۱-۳-۳-۳- تزئینات دائمی برای مسجد

۲-۳-۳-۳- تزئینات مناسبتی برای مسجد

۴-۳-۳- احکام اموال مسجد

۱-۴-۳-۳- طریقه وقف برای مسجد

۲-۴-۳-۳- حکم اموال مازاد مسجد

۳-۴-۳-۳- حکم اموال غیر قابل استفاده مسجد

۴-۴-۳-۳- موارد مصرف موقوفات مسجد

۵ - ۴ - ۳ - موارد مصرف اموال مسجد

۵ - ۳ - منابع مالی قابل استفاده برای خرید ملک و ساخت مسجد

۱-۳-۵-۱- اموال بدست آمده از طرق شرعی، غیر شرعی و مشتبّه

۲-۳-۵-۱- اوقاف مسجد، غیر مسجد و مشتبّه

۳-۳-۵-۱- موقوفات موافق غرض واقف، مخالف غرض واقف و مشتبّه

۴-۳-۵-۱- اموال مباح للتصرف

۵ - ۵ - ۳ - وجوهات شرعیه

۱-۳-۵-۵-۱- خمس

۲-۳-۵-۵-۱- زکات

۳-۳-۵-۵-۱- غنائم و معادن

۴-۳-۵-۵-۱- انفال

۶-۳- احکام تولیت و مدیریت مسجد

۱-۳-۶- گونه های مدیریت و تولیت مسجد (هیئت امنائی، مردمی و امام جماعت)

۲-۳-۶- تولیت اموال مسجد و مخارج مسجد

۳-۳-۶- تولیت معنوی مسجد (انتخاب امام جماعت و فعالیت های فرهنگی در مسجد)

۷-۳- احکام حضور در مسجد

۱-۳-۷- آداب و احکام حضور در مسجد

۲-۷-۳- احکام حضور زنان در مسجد

۳-۷-۳- احکام حضور کودکان در مسجد

۴-۷-۳- احکام حضور سالخوردگان و معمرین در مسجد

۴- فرهنگی - رشته تبلیغ

۴-۱- جامعه - رشته جامعه شناسی

۴-۱-۱- مقسم اجتماعی مساجد به بین راهی، محلی، بازار، دانشگاه، پادگان، جامع و خاص.

۴-۱-۲- اجتماع و جماعت در مسجد

۴-۱-۲-۱- مسجد و نشاط اجتماعی

۴-۱-۲-۲- مسجد و همبستگی اجتماعی (وحدت آفرینی مسجد با توجه به احکام و آداب آن)

۴-۱-۳- نماز جمعه در مسجد

۴-۱-۴- اعتکاف در مسجد

۴-۱-۵- تنظیم سبک زندگی جامعه توسط مسجد

۴-۱-۵-۱- تنظیم اوقات و برنامه های اجتماعی توسط مسجد (التزام به شرکت در نمازهای جماعت مسجد در

اوقات مشخص موجب تنظیم شروع به کار در بازار، ادارات، مدارس و غیره و اتمام کار و صرفه جویی در انرژی و وقت در فرهنگ و ساختار اجتماع می شود)

۴-۱-۵-۲- دقت و نظم و انضباط مادی و معنوی اجتماعی توسط مسجد

۴-۲- خانواده - رشته مشاوره

۴-۲-۱- کودک

۴-۲-۲- جوان

۳-۲-۴-زن

۴-۲-۴-سالمندان

۵-۲-۴-ازدواج

۳-۴-فرد - رشته روانشناسی

۱-۳-۴-فرهنگ فردی نسبت به دیگران

۲-۳-۴-نشاط فردی

۳-۳-۴-تنظیم افکار فرد

۴-۳-۴-تغذیه روحی

۵-سیاسی - رشته سیاسی، حقوق

۱-۵-مسجد و ملت (ملی)

۱-۱-۵-محل تصمیم سازی برای محل، شهر، منطقه و کشور (مثل انتخاب مسجد برای انتخابات و تبلیغات انتخاباتی)

۲-۱-۵-محل شورای حل اختلاف

۲-۵-مسجد و امت (بین المللی)

۱-۲-۵-محل مواجهه با پیروان ادیان دیگر

۲-۲-۵-مرکز ابلاغ پیام به ادیان دیگر

۳-۲-۵-ارسال مجاهدان و پشتیبانی از جهاد

۳-۵-مسجد و نظام اسلامی

۱-۳-۵-پایگاه مرکزی حکومت اسلامی

۲-۳-۵- محل استقرار حاکم اسلامی

۳-۳-۵- محل رسیدگی به امور مسلمین (حکومت، فرماندهی، نظارت، قضاوت و غیره)

۴-۵- مسجد و نظم جهانی

۱-۴-۵- مرکز فرماندهی حکومت جهانی (مثل مسجدالأقص در زمان حکومت حضرت دادود و سلیمان و مسجد کوفه در

زمان ظهور حضرت مهدی (عج) در مقابل سازمان ملل متحد)

۶- رشته اقتصادی

۱-۶- پشتیبانی اقتصادی اهل مسجد از:

۱-۶-۱- فقراء (الذین یؤتون الزکاة و هم راکعون) مثل اهدای بسته های کمک معیشتی در دوران بیماری کرونا

۲-۶-۱- در راه ماندگان (ابن سبیل - اصحاب صفه)

۳-۶-۱- سیل زدگان، زلزله زدگان، مالباختگان و ...

۴-۶-۱- مساکین، ایتام و أسرا (و یطعمون الطعام علی حبه مسکینا و یتیمان و اسیرا)

۲-۶- در صورت عدم تمکن اهل مسجد، معرفی نیازمندان به منابع مالی مشروع از طریق مسجد به عنوان معترف.

۳-۶- منابع مالی مرتبط با مسجد از جمله:

۱-۶-۳- حاکم و بیت المال

۲-۶-۳- متمولین اقتصادی

۳-۶-۳- قرض الحسنه

۴-۶-۳- خمس (سادات فقیر)

۶-۳-۵-زکات واجبه، فطره و مستحبه

۶-۳-۶-هدایا و نذورات

۶-۳-۷-موقوفات

۶-۳-۸-مفقودات و مجهول المالک و ردّ مطالب با اذن ولی فقیه

۶-۳-۹-موارد بسیار دیگر مثل انفال و غنائم و معادن

۶-۴-لزوم محافظت از آبروی افراد در زمان اهدای کمکهای اقتصادی به نیازمندان

۶-۵-پشتوانه های اقتصادی مسجد

۶-۵-۱-ساخت غیرمسجد از اموال مسجد برای صرف درآمد آن در مسجد

۶-۵-۲-درآمدزایی از مسجد یا اموال آن برای تأمین هزینه های مسجد

۶-۵-۳-درآمدزایی از امتیازات حقوقی یا اعتبار و عنوان مسجد برای تأمین هزینه های مسجد